

Documentació de medalles (IX): les medalles de Gorina S.A. de Sabadell

MIQUEL DE CRUSAFONT*

S'ha arribat a parlar d'una certa crisi de la medalla pel fet que, segons sembla, per a les commemoracions i per deixar constància històrica dels fets, avui tenim molts altres mitjans. En realitat, però, hi ha àrees en els quals el seu ús és ben viu, com, per exemple, la dels premis. Podem parlar, en aquest camp, de les medalles institucionals, com ara la Creu de Sant Jordi o la Medalla Francesc Macià de la Generalitat, ambdues dels Capdevila,¹ per exemple, però també de les medalles esportives, des de les dels Jocs Olímpics fins a les s'empren en les petites curses locals. També les d'algunes institucions com, per exemple, el nostre Institut d'Estudis Catalans, que va celebrar el seu centenari amb una medalla de Subirachs.² Altrament també és cert que molts artistes elaboren medalles com a simple element artístic, com ho feia, per exemple, Ramon Ferran, i amb això s'ha obert una altra via per a noves creacions.

Cal dir que també les empreses s'han dedicat sovint a emetre medalles. Aquí podríem recordar les sèries de General Òptica o d'Uriach fetes per Subirachs, o la llarga sèrie de les medalles que celebraven l'obertura de noves sucursals, emeses pel Banc de Sabadell.³

* Doctor en Història. President de la SCEN.

1. Vegeu la primera, de Joaquim Capdevila, a CRUSAFONT, Miquel de, *Glossari Català de Numismàtica. Amb totes les poblacions emissores*, Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC), Barcelona, 2017, p. 179. Pel que fa a la segona, de Manuel Capdevila, en publicarem l'anvers al nostre *Medalles Commemoratives dels Països Catalans i de la Corona Catalana-Aragonesa*, Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC), traient-lo d'un altre llibre (ZENEIDA SARDA, *Els Capdevila*, Ed. Destino, Barcelona, 1992, p. 166), on és reproduïda amb una mida de 76 mm i només d'anvers. En realitat, amida 58 o 50 mm (en les dues versions que hem vist) i al revers hi diu: Generalitat de Catalunya (a la versió més gran en majúscules)/MEDALLA/PRESIDENT MACIÀ, amb escut de la Generalitat i el nom del beneficiari. Per acabar-ho d'adobar, nosaltres ens vàrem confondre i la vàrem descriure com a Medalla Monturiol.

2. S'ocupà de l'edició la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC) i apareix publicada al *Directori de las Societats filials (1907-2007)*, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 2009, p. 261.

3. Vegeu, pel que fa a les medalles de Subirachs, BORRÀS, Ramon, *Subirachs. Medalles*, Ed. Mediterrània, Barcelona, 1997, i SUBIRACHS, Judit, "Medalles i plaquetes de l'escultor Subirachs (1997-2005)", *Acta*

Avui ens plau donar a conèixer un grup de tres peces fetes encunyar per l'empresa tèxtil Gorina S.A. de Sabadell, emeses des de l'any 1965 i amb motivacions diverses.

Els Gorina, com a família vinculada al món tèxtil, es poden rastrejar des del segle XV, però el referent més important va ésser l'establiment de la seva indústria, cosa que va ocórrer l'any 1835 de la mà de Joan Gorina i Morató (1814-1886). Es

Numismàtica 35, Barcelona, 2005, p. 191-221. Hi ha encara medalles posteriors, en curs d'estudi. Pel que fa a la sèrie del Banc de Sabadell, en podeu veure un exemple a CRUSAFONT, Miquel, *Medalles Commemoratives dels Països Catalans i de la Corona Catalano-Aragonesa*, Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC), Barcelona, 2006, núm. 1935. La sèrie completa de les 35 medalles editades la trobareu relacionada a CRUSAFONT, Miquel, "Novetats i precisions sobre les medalles commemoratives dels Països Catalans", *Acta Numismàtica* 39, Barcelona, 2009, p. 195-234, vegeu p. 201-202.

tracta, doncs, d'una de les indústries existents més antigues de Catalunya i de les poques que s'ha mantingut de forma ininterrompuda dins de la mateixa família. L'empresa ha estat sempre un referent a Sabadell i l'any 1924 fou visitada pel rei Alfons XIII.

L'any 1985, l'empresa celebrava el seu 150è aniversari, cosa que va solemnitzar amb l'encunyació d'una de les medalles que descriurem i també d'un llibre.⁴ En els seus textos s'hi rememoren fets històrics de relleu, com ara les cinc medalles al treball del ministeri corresponent, obtingudes per càrrecs de l'empresa, i també els premis d'antiguitat que atorga el Gremi de Fabricants de Sabadell i que en aquell moment havien obtingut 33 treballadors de la casa. L'empresa va obtenir també el premi al mèrit exportador els anys 1975, 1979 i 1983. Certament, del 1985 ençà, de segur que ha rebut encara altres guardons.

L'empresa ha jugat sempre la carta de la qualitat; en els darrers temps, amb línies d'alta especialització, ha assajat sempre d'assolir la implicació de la seva gent, com queda palès en el llibre esmentat. També ha estat atenta al batec ciutadà, i puc fer constar que Gorina S.A. fou una de les empreses sabadellenques que va ajudar a finançar els Cursets Internacionals de Paleontologia que va organitzar, en els anys seixanta del segle passat, el paleontòleg Miquel Crusafont i Pairó, creador de l'Institut Català de Paleontologia que porta el seu nom. En aquells temps, la paleontologia que conreava el meu pare era encara una disciplina d'una gran especialització i que molts pocs coneixien.

Les medalles de la indústria Gorina que coneixem són les següents:

1

1. 1966-Medalla d'argent celebrativa de la concessió de la Medalla al Treball a Carles Presagué.

a/ GORINA S.A./ 1935 sota l'emblema de l'empresa, un cap de moltó sobre una llançadora.

4. GORINA, S. A, *Homes que fan empresa. Cent cinquanta anys d'història. 1835-1985*. Sabadell, 1985. Hi intervenen diversos autors i hi ha sectors en diferents idiomes, entre ells el xinès.

r/ CONMEMORACIÓN-IMPOSICIÓN/MEDALLA/AL
MÉRITO EN EL TRABAJO/CATEGORIA DE PLATA

30.IV.66/A/D. CARLOS PRESAGÚE

VIDAL-SABADELL 18 DICIEMBRE 1966. En el camp,
estampa de la distinció mencionada.

Pes: 41,5 g (AR) Diàmetre: 42 mm Inèdita

D'aquesta medalla se'n bateren uns 20 exemplars d'argent i també se'n
feren d'aram per a tot el personal de l'empresa.

2./2a 1971-Medalla de 50 i 40 anys de servei a l'empresa.

a/ Mateixa estampa que en la medalla anterior.

r/ UNIÓN CALIDAD / FE. Dues mans enllaçades.

Pes: 16,5 g (AR) Diàmetre: 30 mm Llibre 150è aniversari, p. 36

Aquesta medalla es presenta en estoig on hi consten, en una plaqueta, els anys de treball a l'empresa i el nom del guardonat. La medalla d'or es dona en el cas de 50 anys a l'empresa, i la d'argent, en els 40 anys, però també en alguna ocasió aquesta darrera es donà en superar-se els 25 anys. L'any 1985 ja se n'havien donat quatre d'or i quatre d'argent. També se'n feren d'aram i amb anella per a distingir altres serveis de menor entitat (2a).

3

3. 1985-Medalla del 150è aniversari de l'empresa.

a/ Teixidor treballant en un teler. Al fons, armes de Sabadell.

r/ *SIENDO JUAN CARLOS I REY DE ESPAÑA*/150 / ANIVERSARIO / 1935-1985/GORINA/S.A.-SABADELL A 10 OCTUBRE 1985. Emblema de l'empresa com en les medalles anteriors

Pes: 40,5 g

Diàmetre: 42 mm

Inèdita

D'aquestes medalles se'n feren algunes d'argent per a les personalitats, i la resta argentades per a tot el personal de l'empresa.

Agraïments: donem les gràcies a l'amic Salvador Soley i Junoy, que ens ha facilitat la major part de les informacions que consten en aquest article. Ell treballà llargs anys a l'empresa, on hi tingué responsabilitats importants, i posseeix les medalles d'or i d'argent pels anys de dedicació, un tipus de medalla, per cert, que també fou dissenyada per ell.

2.